

ԴԱՎԻԹ ՎԱԶԳԵՆԻ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

Էլ. Փոստ grakanagetgasparyan@mail.ru

1947 թ. հոկտեմբերի 18 – Ծնվել էմ Երևանում՝ ուսուցչի ընտանիքում:

1954–1965 թթ. – Սովորել էմ Երևանի Օրջոնիկիձեի անվան թիվ 11 միջնակարգ դպրոցում (11-ամյա ուսուցմամբ):

1965–1970 թթ. – Սովորել էմ Երևանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի «Հայոց լեզու և գրականություն» բաժնում:

1971–1985 թթ. – Աշխատել էմ ՀՀ ԳԱ Մ. Արեղյանի անվան գրականության ինստիտուտում՝ լաբորանտ, գիտաշխատող, ապա՝ ավագ գիտաշխատող:

1974 թ. – Պաշտպանել էմ թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Սովետահայ պոեզիայի տաղաչափությունը (1940–1970-ական թվականներ)» թեմայով:

1980 թ. – Արժանացել էմ Հայաստանի Լենինյան կոմերիտմիության մրցանակի դափնեկրի կոչման:

1984 թ. – Պաշտպանել էմ դոկտորական ատենախոսություն՝ «Եղիշե Չարենցը և 1920-ական թվականների սովետահայ պոեզիան» թեմայով:

1984 թ. – Արժանացել էմ Հայաստանի գրողների միության Միքայել Նալբանդյանի անվան մրցանակին:

1985–1989 թթ. – Նշանակվել եմ ՀՀ ԳԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի գիտական գծով փոխտնօրեն:

1985–1990 թթ. – «Քննադատական տարեգիրք» հանդեսի գլխավոր խմբագիր:

1989–1991 թթ. – Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի գաղափարախոսական բաժնի վարիչի տեղակալ:

1992–1995 թթ. – ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող:

1992–2014 թթ. – Դասավանդել եմ Երևանի և Հայաստանի Հանրապետության տարբեր բուհերում՝ հայ գրականություն, արտասահմանյան գրականություն և գրականության տեսություն առարկաները:

1995–1998 թթ. – Երևանի պետական համալսարանի հրատարակչության տնօրեն:

1998–2000 թթ. – ՀՀ ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող:

1999 թ. հուլիսի 1 – 2019 թ. – ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության Կրթության ազգային ինստիտուտի կաբինետի վարիչ, գլխավոր մասնագետ:

2000–2005 թթ. – Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ռուս և արտասահմանյան գրականության ամբիոնի վարիչ:

2000–2017 թթ. – «Հայոց լեզու և գրականություն» գիտամեթոդական հանդեսի գլխավոր խմբագիր:

2002 թ. հունիսի 23 – Ստացել եմ պրոֆեսորի գիտական կոչում:

2007 և 2014 թթ. – Արժանացել եմ ՀՀ մշակույթի նախարարության Ոսկե հուշամեդալի:

2007 և 2014 թթ. – Արժանացել եմ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության Ոսկե հուշամեդալի:

2011 թ. – Շնորհվել է ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործչի պատվավոր կոչում:

2011 թ. – Արժանացել եմ Հայաստանի գրողների միության Նիկոլ Աղբալյանի անվան մրցանակին:

2014 թ. – Արժանացել եմ «Վահան Թեքեյան» մշակութային միության «Վահան Թեքեյան» մրցանակին:

2015 թ. – ՀՀ Նախագահի հրամանագրով պարգևատրվել եմ Մովսես Խորենացու մեդալով:

2017 թ. – Արցախի Հանրապետության Նախագահի հրամանագրով պարգևատրվել եմ Արցախի Հանրապետության «Երախտագիտություն» մեդալով:

2020 թ. փետրվարից առ այսօր – ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի Նորագույն պատմության բաժնի առաջատար գիտաշխատող (0,75 դրույք), իսկ 2025 թվականից՝ 0,25 դրույքով:

1965–2026 թթ. – Հրատարակել եմ շուրջ 1400 գիտական և գիտահանրամատչելի հոդված ու ուսումնասիրություն:

1979–2026 թթ. – Հրատարակել եմ 80 գիրք՝ մենագրություններ, գրականության պատմություններ, տեսական աշխատություններ, հոդվածների ժողովածուներ, դասագրքեր, գիտամեթոդական ձեռնարկներ և անթոլոգիաներ:

1993 թվականից – Հանրակրթական դպրոցի գործող դասագրքերի հեղինակ եմ՝ հիմնական դպրոցի 7-րդ, 8-րդ և 9-րդ դասարանների «Գրականություն»,

ինչպես նաև ավագ դպրոցի 11-րդ և 12-րդ դասարանների «Հայ գրականություն» դասագրքերի:

2022 թ. – Արժանացել եմ Հայաստանի գրողների միության «Եղիշե Չարենց» մրցանակին:

ԴԱՎԻԹ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

1. Տարեգրություն: 1917–1967. - Խորհրդային բազմազգ գրականության պատմություն, 6 հատորով, հ. 6, Մոսկվա, «Նաուկա», 1974, ռուսերեն, հեղինակակցությամբ:
2. Սովետահայ գրականության տարեգրություն: 1957–1975, Ե., ԳԱ հրատ., 1977, հեղինակակցությամբ, 320 էջ:
3. Սովետահայ պոեզիայի տաղաչափությունը, Ե., ԳԱ հրատ., 1979, 388 էջ:
4. Բանաստեղծության ոգին, Ե., «Սովետական գրող», 1980, 186 էջ:
5. Եղիշե Չարենցը և 1920-ական թվականների սովետահայ պոեզիան, Ե., ԳԱ հրատ., 1983, 408 էջ:
6. Ժամանակ և շարժում, Ե., «Սովետական գրող», 1984, 296 էջ:
7. Հայ սովետական պոեզիայի պատմություն, Ե., ԳԱ հրատ., 1987, հեղինակակցությամբ, 628 էջ:
8. Հելիկոնի աստղը, Ե., «Սովետական գրող», 1988, 388 էջ:
9. Հայ խորհրդային գրականության պատմական զարգացման ուղին: Վերելքներ և անկումներ, Ե., «Գիտելիք» ընկերության հրատ., 1989, 44 էջ:
10. Պոեզիան և կյանքի ճշմարտությունը, Ե., «Լույս», 1990, 396 էջ:
11. Ողբերգական Չարենցը, Ե., «Նաիրի», 1991, 384 էջ:
12. Հայրենիք և ճակատագիր, Ե., «Հայաստան», 1991, 624 էջ:

13–14. Հայ գրականություն: Նորագույն շրջան, 10-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Լույս», 1993, 1996 (նույնական հրատարակություն), հեղինակակցությամբ, 368 էջ:

15. Փակ դռների գաղտնիքը: Չարենցը, Բակունցը և մյուսները, Ե., «Ապոլոն», 1994, 728 էջ:

16. Եղիշե Չարենց: Հայոց բանաստեղծության մայրաքաղաքը, Ե., «Արեսում–Անի», 1996, 676 էջ:

17. Ապտակ, Ե., «Հրագրան» ՍՊԸ հրատ., 1997, 44 էջ:

18. Չարենցյան ասույթներ, Բեյրութ, «Սիփան», 1997, 176 էջ:

19. Ալսեյ Բակունց, Ժառանգություն, Ե., Երևանի համալսարանի հրատ., 1999, 400 էջ:

20. Հայ գրականություն: 10-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Լույս», 2000, հեղինակակցությամբ, 200 էջ:

21. Հայ գրականություն: Ուսուցչի ձեռնարկ: 9–10 դասարաններ, Ե., «Լույս», 2000, 80 էջ:

22. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 1, Ե., «Չանգակ», 2000, 344 էջ:

23. Պարույր Սևակ: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Նոր–Դար», 2001, 462 էջ:

24. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 2, Ե., «Չանգակ», 2002, 704 էջ:

25. Եղիշե Չարենցի հավատաքննությունը կամ Բանաստեղծի վերջին աղոթքը: Փաստավավերագրական ողբերգություն, Ե., «Նոր–Դար», 2003, 80 էջ:

26. Համո Սահյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Չանգակ», 2003, 368 էջ:

27. Երկնային շուշան: Ազգային մշակույթ և ազգային ինքնագիտակցություն, Ե., «Չանգակ», 2004, 760 էջ:

28. Ծրագիր: Հայ գրականություն: Սփյուռքահայ գրականություն: Արտասահմանյան գրականություն: Գրականության տեսություն, Ե., «Չանգակ», 2006, 152 էջ:

29. Ծրագիր: Հայ գրականություն: Սփյուռքահայ գրականություն: Արտասահմանյան գրականություն: Գրականության տեսություն: Կուրսային աշխատանքներ, Ե., «Չանգակ», 2007, 256 էջ:
30. Վահագն Դավթյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., Կրթության ազգային ինստիտուտ, 2007, 376 էջ:
31. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 3, Ե., «Չանգակ», 2007, 704 էջ:
32. Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություն, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2009, 928 էջ:
33. Ակսել Բակունց: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Չանգակ», 2009, 544 էջ:
34. Հայ գրականություն: Ուսուցչի ձեռնարկ: 10–12-րդ դասարաններ, Ե., «Արևիկ», 104 էջ:
35. Հայկական ապագայապաշտություն, Ե., «Չանգակ», 2009, 176 էջ:
36. Ծրագիր: Հայ գրականության պատմություն: Սփյուռքահայ գրականության պատմություն: Հայ քննադատության պատմություն: Արտասահմանյան գրականության պատմություն: Գրականության տեսություն: Հատուկ դասընթաց (Ե. Չարենցը և Նրա ժամանակը): Կուրսային աշխատանքի նյութեր: Մատենագրություն և մատենագիտություն, Ե., «Արևիկ», 2009, 368 էջ:
- 37–39. Հայ գրականություն: 11-րդ դասարանի դասագիրք, հումանիտար հոսք, Ե., «Արևիկ», 2010, 256 էջ, հեղինակակցությամբ, 2015, 256 էջ, 2022, 256 էջ:
40. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 4, Ե., «Չանգակ», 2010, 624 էջ:
41. Ամերիկահայ անգլիագիր բանաստեղծներ, Ե., «Գրիգոր Տաթևացի», 2010, հեղինակակցությամբ, 188 էջ:
- 42–44. Հայ գրականություն: 12-րդ դասարանի դասագիրք: Հումանիտար հոսք, Ե., «Արևիկ», 2011, հեղինակակցությամբ, 224 էջ, 2016, 224 էջ, 2023, 224 էջ:
- 47–49. Գրականություն: 7-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2011, 240 էջ, 2016 (ևսև 2018), 272 էջ, 2021 (երկու մաս), 274 էջ:

50. Գրականության տեսություն: Մեթոդական ձեռնարկ, Ե., Հեղինակային հրատ., 2012, հեղինակակցությամբ, 276 էջ:
- 51–53. Գրականություն: 8-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2012, 256 էջ, 2017, 264 էջ, 2022 (երկու մաս), 264 էջ:
54. Զննադատությունն ընդդեմ քննադատության, Ե., «Գրական Էտալոն», 2012, 488 էջ:
55. Հայ գրականություն–10: Մեթոդական ձեռնարկ, Ե., «Վիամիր», 2013, հեղինակակցությամբ, 96 էջ:
- 56–58. Գրականություն: 9-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2013, 288 էջ, 2018, 294 էջ, 2023 (երկու մաս), 294 էջ:
59. Գուրգեն Մահարի: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Չանգակ», 2013, 448 էջ:
60. Մարդասիրական բռնատիրություն: Հարցազրույցներ, Ե., «Չանգակ», 2014, 240 էջ, հեղինակակցությամբ:
61. Հայոց բանահյուսություն: Հնադար և միջնադար, Ե., «Էդիթ-Պրինտ», 2015, 320 էջ, հեղինակակցությամբ:
62. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 5, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2016, 736 էջ:
63. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 6, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2017, 736 էջ:
64. Բանք Հայոց: Հայրենիք, Ե., «Հայաստան», 2017, 432 էջ:
65. Հոգու հայելի, Ե., «Արմավ», 2017, 236 էջ:
66. Հրե վարդ, Ե., «Արմավ», 2018, 320 էջ:
67. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 6, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2017, 736 էջ:
68. Եղիշե Չարենցի կյանքը և ժամանակը, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2022, 804 էջ:
69. Հայ գրականություն, Հոդվածների ժողովածու, գիրք 7, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2023, 580 էջ:
70. Չարենց, Ե., «Տիգրան Մեծ», 404 էջ:

71. Գրականություն: 8-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2023, 176 էջ:
72. Գրականություն: 8-րդ դասարանի ուսուցչի ուղեցույց, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2024, 320 էջ, առցանց, հեղինակակցությամբ:
73. Համո Սահյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Անտարես», 2024, 384 էջ:
74. Գրականություն: 9-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2025, 176 էջ:
75. Գրականություն: 9-րդ դասարանի ուսուցչի ուղեցույց, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2025, 320 էջ, առցանց, հեղինակակցությամբ:
76. Հայ գրականություն: 11-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2025, 176 էջ:
77. Հայ գրականություն: 11-րդ դասարանի ուսուցչի ուղեցույց, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2025, 320 էջ, առցանց, հեղինակակցությամբ:
78. Պարույր Սևակ: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., «Անտարես», 2025, 710 էջ:
79. Հայ գրականություն: 12-րդ դասարանի դասագիրք, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2026, 176 էջ:
80. Հայ գրականություն: 12-րդ դասարանի ուսուցչի ուղեցույց, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2026, 320 էջ, առցանց, հեղինակակցությամբ:
81. Եղիշե Չարենցի գրական-քաղաքական աղերսները, Ե., «Գիտություն», 2026, 692 էջ:

Աշխատասիրությամբ

82. Պարույր Սևակ, Ընտրանի, 3 հատորով, Խ. Ա. Ե., Մշակույթի հայկական հիմնադրամ, «Ադանա», 1991, 336 էջ:
83. Եղիշե Չարենց, Նորահայտ էջեր, Ե., Երևանի համալսարանի հրատ., 1996, 636 էջ:
84. Չարենցի հետ: Հուշեր, մաս I, Ե., «Նաիրի», 1997, 424 էջ:

85. Ալեքսանդր (Ակսել) Ստեփանի Բակունց: Մեղադրական գործ No 4131, Ե., «Յրագրան» ՍՊԸ հրատ., 1999, 192 էջ:

86. Չարենցի հետ: Զուշեր, մաս II, Ե., «Նաիրի», 2008, 430 էջ:

87. Սիրո երգեր, Ե., «Ասողիկ», 2011, 28 էջ:

88. Եղիշե Չարենց, Գիրք մնացորդաց: Անտիպ ժառանգություն, Ե., «Նաիրի», 2012, 440 էջ:

89. Եղիշե Չարենց, Ընտիր երկեր, 3 հատորով, հ. 1, Ե., «Անտարես», 2012, 496 էջ:

90. Եղիշե Չարենց, Ընտիր երկեր, 3 հատորով, հ. 2, Ե., «Անտարես», 2012, 328 էջ:

91. Եղիշե Չարենց, Ընտիր երկեր, 3 հատորով, հ. 3, Ե., «Անտարես», 2012, 488 էջ:

92–93. Ոսկե շղթա: Հայ քնարերգության ընտրանի, կազմող, խմբագիր և առաջաբանի հեղինակ, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2014, 712 էջ, 2019, Top-Print, 776 էջ:

94. Եղիշե Չարենց, Ընտիր երկեր, 3 հատորով, հ. 4, լրացուցիչ, Ե., «Անտարես», 2015, 424 էջ:

95. Եղիշե Չարենց, Գիրք մնացորդաց: Անտիպ ժառանգություն, Ե., «Տիգրան Մեծ», 2017, 488 էջ:

Բազմաթիվ նյութեր տարբեր թվականների տպագրվել են հետևյալ հրատարակություններում

1. Հայկական սովետական հանրագիտարան, հհ. 1–13, Ե., «Հայկական սովետական հանրագիտարան» հրատ., 1974–1987:

2. Հայկական համառոտ հանրագիտարան, հհ. 1–4, Ե., 1990–2003:

3. Հայկական հարց (հայերեն և ռուսերեն), Ե., 1991:

ՊԱՏՐԱՍ ԵՆ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՎՈՒՄ ԵՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

1. Հայ գրականություն, գիրք 8 (հոդվածների ժողովածու):

2. Եվ Բանն Աստված Էր... (հոդվածների ժողովածու):

3. Նորագույն շրջանի հայ պոեզիայի պատմություն:

4. Հայ գրականության պատմություն (ամբողջական շարադրանք մեկ գրքով):
5. Հովհաննես Շիրազ: Կյանքը և ստեղծագործությունը (մենագրություն):
6. Հրանտ Մաթևոսյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը (մենագրություն):
7. Հակոբ Կարապենց: Կյանքը և ստեղծագործությունը (մենագրություն):
8. Եղիշե Չարենցի ստեղծագործությունը (մենագրություն):
9. Եղիշե Չարենցի արվեստը (մենագրություն):
10. Եղիշե Չարենց (հանրագիտարան):
11. Իրական կյանք (կենսապատում):
12. Գեղարվեստական Էջեր: Արձակ:
13. Գեղարվեստական Էջեր: Պոեզիա:
14. Ուղեգրություններ:
15. Նոթագրություններ:
16. Վահան Տերյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը (մենագրություն):

ՀԵՂԻՆԱԿԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԵՐ

«XX դար: Հայ գրողներ»

1. Պարույր Սևակ: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., 2001, 462 էջ:
2. Համո Սահյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., 2003, 368 էջ:
3. Վահագն Դավթյան: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., 2007, 376 էջ:
4. Ակսել Բակունց: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., 2009, 544 էջ:
5. Գուրգեն Մահարի: Կյանքը և ստեղծագործությունը, Ե., 2013, 448 էջ:

«XXI դար: Հայ գրողներ»

1. Հոգու հայելի, Ե., 2017, 236 էջ:
2. Հրե վարդ, Ե., 2018, 320 էջ:

«Հայ գրականություն»

1. Հայ գրականություն, գիրք 1, Ե., 2000, 344 էջ:
2. Հայ գրականություն, գիրք 2, Ե., 2002, 704 էջ:
3. Հայ գրականություն, գիրք 3, Ե., 2007, 704 էջ:
4. Հայ գրականություն, գիրք 4, Ե., 2010, 624 էջ:
5. Հայ գրականություն, գիրք 5, Ե., 2016, 736 էջ:
6. Հայ գրականություն, գիրք 6, Ե., 2017, 736 էջ:
7. Հայ գրականություն, գիրք 7, Ե., 2023, 580 էջ: